

Сергей Романов. Леся Українка в культуросфері Е. Сверстюка. В статті розглядається проблема існування культури в системі взаємозв'язків між її творцями. На матеріалі літературно-критических робіт, мемуаристики і художественного тексту Е. Сверстюка показано його сприйняття особистості Лесі Українки в її життєвому і творчому самостверженні. В особистому досвіді письменниці (як приватному, так і суспільно-політичному), а ще більше в її творчому спадку покоління шестидесятників (а інтерес Сверстюка тут особливий), знаходило відгук на гострі проблеми своєї епохи, а відповідно, і потрібні моделі світогляду, мислення і поведінки. Проблеми, з якими зіткнулися українські інтелектуали, історично своїми походили до колоніального статусу їхньої країни і, відповідно, її громадян як невільників в політичному і культурно-ментальному сенсі. Розібратися в ситуації і, разом з тим, звільнити живу сутність духовних лідерів нації і допомогти актуалізації класического літературного спадку.

Ключевые слова: культура, людина, свобода, рабство, держава, епоха, творчість, досвід.

Serhiy Romanov. Lesya Ukrainka in Y. Sverstiuk's Culture Vision. In the article the problems culture's existence into system of interaction with its creators is analyzed. By the Y. Sverstiuk's material of literary and literary criticism works, memoirs, and work of art his perception of Lesya Ukrainka's biographic and creative self-expression was showed. The generation of 1960' years (the Sverstiuk's place there is especial) personal experience (both private and social-politic) and most work's of art of writer found of explanations important problems theirs epoch and, accordingly, the need models of world outlook, thought and behavior. Problems, must solved by Ukrainian intellectuals, was basis in the colonial status theirs country and, accordingly, citizens of the country how slaves in political, cultural and mental sense. The experience classical literary heritage's activate helped a situation understood and, simultaneously, alive essence of the nation's spiritual leaders discharged.

Key words: culture, man, freedom, slavery, state, epoch, creation, experience.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2016 р.

УДК 821.161.2-1

Микола Сіробаба

ЄВГЕН СВЕРСТЮК – ІНТЕРПРЕТАТОР НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

У статті зроблено спробу розкрити специфіку висвітлення постатей українських поетів нової доби представником такої з гуманітарних наук, як філософія, дисидентом і правозахисником Є. Сверстюком. Роздуми й умовиводи автора есе привертають увагу насамперед тим, що вони складаються в портрети, хоч і

не фотографічно точні, однак не переобтяжені елементами трафаретності, тому приваблюють свіжістю й своєрідністю авторського бачення. Оперуючи антиноміями як складником дослідницького інструментарію, Є. Сверстюк зумів створити доволі оригінальні зразки інтерпретацій мистецьких здобутків і біографічних даних ряду вітчизняних письменників.

Ключові слова: поезія, філософія, інтерпретація, портрет, антиномія.

У сучасному літературознавстві доволі помітні вияви синкретизму, що полягає в залученні до літературознавчої царини напрацьованих суміжних галузей гуманітарної сфери. На цьому у своїх розвідках наголошують, зокрема, Я. Пархета («Психопортрет Григора Тютюнника: кореляція психосоматики і характеру») [3] та О. Яблонська («Класична література крізь призму етно- та соціопсихології Олександра Кульчицького») [8]. У центрі уваги при цьому перебувають питання, пов'язані зі специфікою сприйняття й інтерпретування творів художньої літератури реципієнтом, що є, скажімо, фахівцем у галузі психології, історії, філософії, соціології тощо. Дослідження випадків зворотного зв'язку (тлумачення письменником здобутків гуманітарних наук) також не належить до унікальних явищ. Як приклад можна назвати працю А. Акіллі [1], присвячену постаті В. Стуса, де останній фігурує не як поет, а як читач філософа-екзистенціаліста М. Бердяєва.

Означений феномен нескладно пояснити, пам'ятаючи думку про те, що портрет має перевагу над фотографією (щодо мистецтва саме на такому порядку речей наполягала свого часу Леся Українка). У цій «системі координат» власне літературознавчий аналіз тяжіє до категорії «фотографія», оскільки, оперуючи здебільшого узвичаєними (іноді навіть заяжженими) схемами, методами й інструментарієм, висвітлює доволі точну, але дещо шаблонну картину. Той же, хто не обізнаний у вказаних аналітичних чинниках, подає здебільшого «портрет», хоч і не фотографічно точний, однак позбавлений ознак трафаретності, тому приваблює свіжістю й своєрідністю.

В означеному контексті досить цікавою є постать Є. Сверстюка, педагога, психолога, дисидента, правозахисника, політв'язня, потому філософа, більш від того – філософа літератури (тема докторської дисертації, захищеної 1993 року, «Українська література і християнська традиція»). Утвердившись зрештою саме в іпостасі любителя мудрості, він увійшов в історію вітчизняної культури (не виключено, що і в історію взагалі) як автор низки есе широкого проблемно-тематичного

спектру. Серед об'єктів його уваги найпомітнішими є політика, релігія та література (здається, саме в такій послідовності за шкалою кількості статей). Роздуми й умовиводи Є. Сверстюка щодо останньої, тобто літератури (точніше кажучи, української поезії нової доби), і становлять собою стрижневу акцентуацію нашої праці. Фігурантами цих роздумів і умовиводів є близько двох десятків наших поетів, починаючи з таких ключових постатей, як Т. Шевченко та Леся Українка й закінчуючи майже невідомими (за висловом самого автора) Раїсою Лишею та Ярославом Лесівим. Одні з цих фігурантів згадуються лише принагідно (здебільшого як автори творів, що використовуються для цитування), життєвим та творчим орієнтирам інших присвячено ґрунтовні розвідки (щодо окремих персоналій таких розвідок можна назвати кілька). Виділивши найбільш значущі моменти означених дослідницьких шукань Є. Сверстюка, у підсумку сподіваємося отримати цілісний портрет його як есеїста-літературознавця.

Найбільше уваги (певно, не бажаючи виглядати квазіоригінальним) наш дослідник приділяє постаті Т. Шевченка. Коло розглянутих ним питань, приналежних до шевченкіани, а також ширину цього кола схематично можна окреслити навіть за допомогою назв публікацій: «Екскурси в біографію Кобзаря», «Шевченко крізь велику і маленьку призму», «У пошуках єдино вірного образу», «На дев'яте березня», «Остання сльоза», «Феномен Шевченка», «Шевченкові стовпи». Якщо ж говорити детальніше, то насамперед слід зазначити, що відправною точкою тут є констатація проблеми, яка полягає в тому, що впродовж десятиліть «усе робилося в дусі “єдино вірного” філософського вчення: Шевченко не був метою літературознавчих досліджень – він був засобом для ідеологічно-пропагандистських завдань», унаслідок чого «нинішнє покоління... вже не вміє його читати. Не має сили пройти за частокіл стереотипів» [4, с. 179; 187]. Тож завдання наразі полягає, як бачиться, у тому, щоб провести читача за означений частокіл.

Є. Сверстюк, звичайно ж, свідомий того, що на цій ниві в нього було чимало попередників, про це може свідчити хоча б перелік авторів, із якими він полемізує, і їхніх творів (різних за стилями та жанрами). Ось цей (навіть чи вичерпний) перелік: В. Бондар «Остання ніч», С. Васильченко «У бур'янах», Г. Грабович «Поет як мітотворець», І. Драч «Смерть Шевченка», М. Рубашов «Багрянні тіні», Л. Смілянський «Поетова молодість», Л. Хінкулов «Тарас Шевченко». У

ході полеміки дослідник формулює думки, згідно з якими декому з тих, хто писав про Шевченка, бракує «консультації» зі самим Шевченком, іншим – ідейно-естетичного складника при переказі фактів і припущень щодо біографії митця, ще іншим закидається надмір компліментів (окремі з них визначаються як «моторошно-солодкі») на його адресу, оскільки захвалювання – засіб іронії, а не звеличування. Цей дискурс слід тримати в полі зору тим, «хто з пташиною бездумністю налітає на шевченківську тему, вважаючи її найлегшою тільки тому, що в ній “готовий сюжет”» [6, с. 35].

Якщо говорити про методологічний чинник, за допомогою якого Є. Сверстюк розв’язує поставлене перед собою завдання, то тут точкою опертя є розуміння ним того, що «вміння “дивитись на людей душею” – ... це незрівнянно більше, ніж письменно аналізувати строфи, зводити їх на буквализм і скніти на сухому раціоналізмі» [6, с. 54]. Зрештою це вміння (вкупі з наслідками полеміки й, очевидно, власними людськими та дослідницькими вподобаннями) зумовлює висновок: «Геній Шевченка схоплював явища на грані їхньої кристалізації і розпаду, на грані виповнення їх духовністю і втратою її – у цьому ключ до всієї його поезії. Поза цим ключем, як поза світловим променем, діамант його поезії гасне і тратить сенс» [6, с. 53]. Щоправда, в іншій статті обстоюється думка про те, що «у Шевченка... епіграф грає ключову роль», оскільки «у Шевченка епіграф наводить на основний підтекст твору, спрямовує погляд у його таємничу глибину» [4, с. 183].

Портрет Лесі Українки «пензлів» Є. Сверстюка, на наш погляд, не надто вдалий. Якщо дослідники Т. Шевченка наразилися на кпини через те, що жоден із них не оминув епізоду, пов’язаного із «залізними стовпами», то багатьом шанувальникам Лесі ставиться на карб те, що вони «щонайбільше підіймались до того, що цитували знаменитий вислів Франка про “чи не єдиного мужчину на всю сучасну Україну”» [4, с. 193]. Однак сам автор цієї зауваги акцентує в основному на здатності мисткині простувати до обраних нею вершин «з непохитною гордістю», на її нескореності, спостерігши принагідно «дух прометеїзму» за «спадкоємницею традиції козацької республіки», яка (спадкоємниця) «подовжила у своїх поемах і драмах вік лицарства». Насамкінець резюмується: «такі “мужчини”, як Леся Українка, рідко траплялись і поза межами України. І йти позаду неї теж було великою честю». Зрозуміло, що ці акценти не можуть претендувати на статус якоїсь знакової новизни, так само, як і вказівка на відчуття «виробленим»

читачем «певного аристократизму в кожному її творі» [4, с. 192–195]. Бо, наприклад, Д. Донцов ще 1921 року подав статтю про «маленьку жінку з душою скованого Прометея» і її творчість, де червоною ниткою проходить фактично все те, що імпонує в постаті нашої поетки і Є. Сверстюку. Наголошується на тому, що «для неї існували лиш абсолютні самовистачаючі приписи, диктати надприродної сили, що не потребували санкції, знаючи лише невблаганне “мусиш!”», на тому, що «її захоплював пафос борні і упоєння сподіваною перемогою», а також на тому, що «з аристократичним *rudeur* (сором'язливість. – М.С.) не допускала вона нікого до свята святих своєї душі і не зносила привселюдного плакання» [2, с. 156–157; 181]. Тут, здається, можна говорити навіть не про паралелі, а про накладання, чи, якщо точніше, збіг думок і оціночних суджень у процесі інтерпретування тих самих явищ. А ще не зайве навести слова А. Франса, що їх Д. Донцов узяв епіграфом до своєї статті: «Нема об'єктивної критики так само, як нема й об'єктивної штуки, і всі ті, які хваляться, що вкладають щось інше, як самих себе в свій твір, дозволяють себе ошукувати найбільше оманній філософії» [2, с. 149].

Не дуже багато нового знаходимо й у праці про П. Тичину, попри задеклароване автором прагнення по-новому прочитати, зокрема, пропагандистські твори поета. Одна з пропозицій полягає в заклику сприймати дифірамб на адресу Леніна як «образ загіпнотизованої пропагандою юрби», і тут же пропонується почути в цьому «якесь вперте юродство іронічної натури», оскільки «юродство в часи деспотизму залишається єдиною формою опору, єдино можливим способом сказати правду» [4, с. 199]. Це твердження сприймаємо як вельми сумнівне, бо інакше важко пояснити, чому сам Є. Сверстюк чи високо поцінований ним В. Стус (про це ще скажемо детальніше) говорили правду, не вдаючись до юродства. (До речі, Й. Бродський, що теж жив не в найкращі часи, формою опору реальності вважав поезію). Нагадавши відомі факти про вплив на поета «чернігівського сонцепоклонника, гуманіста Михайла Коцюбинського», а також про участь молодого Тичини в хоровій капелі Кирила Стеценка, Є. Сверстюк наголошує: «Апостолом Тичини все ж таки був Григорій Сковорода, релігійний мислитель». І як резюме: «У світлі цих фактів глибше прояснюється дух поезики Павла Тичини – наскрізь духовної» [4, с. 201]. Оце останнє відчутно ріже вухо, бо духовність корелюється радше з поезією, а не з поезикою, хоч яку з відомих літературознавчих дефі-

ніцій останньої не мати на увазі (але ж пам'ятаймо, що маємо справу з інтерпретацією від філософа). Не можна залишити без зауважень і тезу про «зраду поетом себе», яку жодним чином не вдається допасувати до «нового прочитання», оскільки ця притча во язицех, фігурує, напевно, в усіх розвідках, присвячених П. Тичині (як приклад можна назвати «Феномен доби» того ж В. Стуса).

М. Зеров бачиться Є. Сверстюку «як одна з наймасштабніших постатей часу, що заповідався як доба українського відродження», однак це не заважає в наступних абзацах сформулювати думку про те, що «ідеолог неокласиків» не посідав «центрального місця в галасливому ярмарку» (тобто в тодішніх навкололітературних і громадських подіях). Певна непослідовність простежується й далі: констатація того, що неокласиків як таких «стихійно єднала ... висока освіченість, пристрасть до ваговитого слова, повага до культурної спадщини, зокрема античної, – і далеко не ідеологічне кредо» (під останнім розуміється бачення шляхів розвитку вітчизняної поезії, що його М. Зеров викликав у сонеті «Pro domo»), продовжується заявою про те, що це «кредо, власне, Миколи Зерова, бо в творчості “неокласиків” було більше відмінного, ніж спільного». Щоправда, не говориться жодного слова про те, у чому ж полягали ці відмінності. Не надто багато сказано й про поетичний доробок митця, хоча зазначено, що «можна з живим інтересом говорити про кожен вірш, в основі якого – фундамент історії». Натомість подано таке: «Читаючи Зерова, відчуваєш себе людиною» [6, с. 106–113]. Звичайно, це слабко сприяє детальному висвітленню постаті письменника, адже, читаючи, скажімо, Лесю Українку чи Івана Франка, теж не відчуваєшся нелюдом.

Куди оригінальнішим є дослідник у роботі над рисописами шістдесятників, із багатьма з яких він був особисто знайомий (можливо, саме ця обставина й уплинула сприятливо на рівень якості). «Груповий портрет» поетів, приналежних до цієї генерації (точніше, мабуть, слід сказати «ескіз групового портрета» через тезовий його характер), виглядає так:

«Іван Світличний виводив соцреалізм на загальнолюдський простір і демонтував теорію партійної літератури.

Іван Драч приніс перші вірші, незвичні і незрозумілі, так наче його ніколи не вчили, про що і як треба писати...

Микола Вінграновський тривожно заговорив про свій народ, і метафори його зазвучали апокаліптично.

Василь Симоненко заговорив з Україною в тоні недозволеної ширості й одвертості.

Ліна Костенко зрідка виступала з віршами, але то були вірші такого звучання, наче вся радянська поезія до неї неістотна...» [4, с. 26].

Окремі елементи цього «ескізу» розгорнуто в детальніші полотна. Скажімо, уже згадана поема-симфонія І. Драча «Смерть Шевченка» доволі розлого висвітлюється (принаймні, цитатами сиплеться щедро) в компаративному зіставленні з твором В. Бондаря на сторінках шевченкіани («Шевченко крізь велику і маленьку призму»): «Іван Драч оперує своїми уявленнями, він стає збоку і говорить півголосом, скромно і стишено поглядаючи вгору на свого Шевченка через призму століття. Він боїться дріб'язковості і сірої пилюки, яка забарвлює все в свій колір.

Василь Бондар безтурботно ліпить образ поета з сірої пилюки» [6, с. 38]. Не будемо з'ясовувати, наскільки Драчеві велося боязко, а Бондареві – безтурботно в процесі творчих актів, нагадаймо лишень, що це елементи портрета, а він, як ми вже зазначали, цікавий тим, що є саме портретом.

Подає Є. Сверстюк і власне бачення постаті В. Симоненка («Симоненко – ідея»). Щоправда, цілісної картини не виходить: твердження, згідно з яким «Василь Симоненко абсолютно доступний за формою кожній грамотній людині», буквально на наступній сторінці заперечують слова про те, що «взагалі вірш Симоненка тяжів до ускладненості, оскільки його думка шукала своєї форми і простору» [6, с. 73–74]. Узнявши до уваги схожі випадки, описані вище, можемо говорити про тенденцію, до того ж можемо, здається, пояснити її походження. У вступній частині статті «Феномен Шевченка» як характеристика поета наводяться «давні знайомі антиномії (протилежні судження, кожне з яких правильне)» [4, с. 175]. Якщо стати на ту точку зору, що згідно з нею саме антиномія як те, за чим «часто криються реальні діалектичні протиріччя речей, відтворення яких у відповідних поняттях дозволяє глибше осягнути об'єктивну істину» [7, с. 24], імпонує нашому авторові найбільше (як елемент дослідницького інструментарію), то зрештою з'являється розуміння того, що суперечності у свої тексти він уводить свідомо, вважаючи їх (суперечності) засобом досягнення об'єктивності.

Найгрунтовніше Є. Сверстюк дослідив життєвий і творчий шлях В. Стуса, наслідком чого став доволі цілісний і довершений літера-

турний портрет митця, якому судилося опинитися «на тій висоті, де розминутися з Богом неможливо» й до світу якого автор відносить «символіку поезії, світ поезії, світ естетики і філософії». Тут так само не обійшлося без антиномій: «Стус ... творив страшну поезію смерті і гармонізував її ... Але поезія Стуса також багата ... ніжністю інтимних почуттів і якоюсь особливою ласкою до всього живого» [4, с. 217–218]. За всієї контрастності, що її наразі не можна не помітити, визначальним усе ж таки є синтез, уможливлений приналежністю поета «до числа небагатьох авторів, навколо яких є постійний рух, текстологічні дослідження, суперечки – створюється простір активної думки» [5, с. 18]. Згадуючи свої розмови з В.Стусом на волі й у в'язниці, цитуючи листи від нього й про нього (що саме по собі становить неабияку цінність), Є. Сверстюк усю його творчість поділяє на три періоди: дотюремний, тюремний і прощальний. «Найщасливішим» з них, хоч як це дивно, визначено тюремний, і саме йому приділено левову частку зауваг. Згідно з однією з цих зауваг «Він (Стус. – М. С.) розумів, що в кривих дзеркалах страху вибір його не буде навіть усвідомлений і оцінений. Зате ... прийде нове покоління ... Вічний мотив». Другим (хоча за значущістю, напевно, першим) мотивом є мотив смерті, який звучить «у його мові природно, бо готовність на смерть є готовність боротися за життя, за свої права. Але смерть є своєрідним привілеєм – і брати цей привілей є виявом слабкості. Так само, як берегти життя є виявом слабкості» [4, с. 156–158]. У цьому випадку, як бачимо, антиномія виступає вже парадоксом. Відомий філософ Ф. Ніцше свого часу говорив, що відродження можливе лише там, де є могили. Є. Сверстюк, здається, цілком згоден з такою інтерпретацією діалектики (принаймні щодо В. Стуса), емоційно виголошуючи: «Тільки через загибель – до життя!», а по тому, як надійшла звістка про смерть поета, робить спробу «намалювати портрет» його за допомогою віршорядків, окремі з яких у реалії сьогодення лягають, як улиті: «Стус пробивав головою / ватяну стелю (підкреслення наше. – М. С.) / опущену на наші голови» [4, с. 159].

Викладеного, як бачиться, досить для того, щоб констатувати, що доктор філософії, есеїст Є. Сверстюк може без будь-яких перебільшень номінуватися як автор цілої низки портретів українських поетів нової доби. Одні з цих портретів (і це звична в царині творчості річ) виглядають цілком довершеними, інші – не такими вдалимими, але всі вони привабливі тим, що є саме портретами, а не фотографіями. Найбільш майстерно висвітлено постаті тих, з ким автор був особисто знайомий

і мав дружні стосунки. З огляду на те, що в цій статті згадано лишень трішки більше половини імен тих, чийм творам і сторінкам біографії приділив увагу Є. Сверстюк, можна без найменших сумнівів висловити переконання в перспективності подальших шукань у межах теми.

Список використаних джерел

1. Акіллі А. Василь Стус – читач Миколи Бердяєва / Алессандро Акіллі // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: зб. наук. пр. / уклад. Р. А. Криловець. – Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. – Вип. 41. – С. 3–7.
2. Донцов Д. Поетка українського рiсорджiменту / Дмитро Донцов // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літ. критики ХХ ст. У 3-х кн. Кн. 1. – Київ: Рось, 1994. – С. 149–183.
3. Пархета Я. Психопортрет Григора Тютюнника: кореляція психосоматики і характеру / Яна Пархета // Волинь філологічна: текст і контекст. Аналіз та інтерпретація тексту: зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – Вип. 20. – С. 204–214.
4. Сверстюк Є. Блудні сини України / Євген Сверстюк. – Київ: Знання, 1993. – 256 с.
5. Сверстюк Є. Василь Стус / Євген Сверстюк // Костенко Л. Гуманітарна аура нації. Сверстюк Євген. Василь Стус. – Слов'янськ: Документ Plus, 2000. – С. 16–20.
6. Сверстюк Є. Вибране / Євген Сверстюк. – Мюнхен: Сучасність, 1979. – 274 с.
7. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Политиздат, 1991. – 560 с.
8. Яблонська О. Класична література крізь призму етно- та соціопсихологів Олександра Кульчицького / Ольга Яблонська // Волинь філологічна: текст і контекст. Аналіз та інтерпретація тексту: зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – Вип. 20. – С. 281–299.

References

1. Akilli A. Vasyl Stus – chytach Mykoly Berdyaeva [Vasyl Stus as a reader of Nikolai Berdyaev]. In: *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiya»*. Seria «Filolohichna», 2014. issue 41, pp. 3–7. (in Ukrainian).
2. Dontsov D. Poetka ukrainskoho risordzhimentu [The poetess of Ukrainian Risorgimento]. In: *Ukrainske slovo: Khrestomatiia ukrainskoi literatury ta lit. krytyky XX st. U 3 kn., Kn. 1*. Kyiv, 1994, pp. 149–183. (in Ukrainian).
3. Parheta Ya. Psykhoportret Hryhora Tiutiunnyka: korelatsia psykhosomatyky i kharakteru [Psychological image of Hryhir Tiutiunnyk: correlation of psychosomatics and character]. In: *Volyn filolohichna: tekst i kontekst*, 2015. issue 20, pp. 204–214. (in Ukrainian).
4. Sverstiuk Ye. *Bludni syny Ukrainy* [The Prodigal sons of Ukraine]. Kyiv, 1993, 256 p. (in Ukrainian).

5. Sverstiuk Ye. *Vasyl Stus* [Vasyl Stus]. In: Kostenko L. *Humanitarna aura natsii*. Sverstiuk Ye. *Vasyl Stus*. Sloviansk, 2000, pp. 16–20. (in Ukrainian).
6. Sverstiuk Ye. *Vybrane* [The Selected works]. Munich, 1979, 274 p. (in Ukrainian).
7. *Filosofskij slovar* [The philosophical dictionary]. Moscow, 1991, 560 p. (in Russian).
8. Yablonska O. *Klasychna literatura kriz pryzmu etno- ta sotsiopsykholohiv Oleksandra Kulchytskoho* [Classical literature through the prism of ethno- and sociopsychologists of Olexander Kulchytsky]. In: *Volyn filolohichna: tekst i kontekst*, 2015. issue 20, pp. 281–299. (in Ukrainian).

Николай Серобаба. Евгений Сверстюк – интерпретатор новой украинской поэзии. В статье предпринимается попытка раскрыть специфику освещения личностей украинских поэтов нового времени представителем такой гуманитарной науки, как философия, дисидентом и правозащитником Е. Сверстюком. Размышления и умовыводы автора эссе обращают на себя внимание прежде всего тем, что они складываются в портреты, не являющиеся фотографически точными, но и не отягощённые элементами трафаретности, вследствие чего привлекают к себе свежестью и своеобразием авторского видения. Опираясь антиномиями (которые в отдельных случаях являются парадоксами) как составляющей исследовательского инструментария, Е. Сверстюк сумел создать довольно оригинальные образцы интерпретаций творческих достижений и биографических данных ряда отечественных писателей. Одни из созданных им портретов выглядят вполне совершенными, другие получились менее удачными, однако все они привлекательны тем, что являются именно портретами, а не фотографиями.

Ключевые слова: поэзия, философия, интерпретация, портрет, антиномия.

Mykola Sirobaba. Yevhen Sverstiuk as an interpreter of the new Ukrainian poetry. The attempts to reveal the specific of elucidation of personalities of Ukrainian poets of modern times by the representative of a humanitarian science (e.i. philosophy), dissenter and human rights defender Yevhen Sverstiuk are made in the article. The author's reflections and speculation in the essay attract attention primarily to the fact that they are formed in the portraits, which are not photographically accurate, but also not burdened with elements of conventionalism, thereby make an appeal to freshness and originality of author's vision. In terms of antinomies (which are the paradoxes in some cases) as a component of research tools, Ye. Sverstiuk managed to create quite original samples of interpretations of artistic achievements and biographical data of a number of Ukrainian writers. Some of his portraits are quite perfect, others are less successful, but they all are interesting because they are the portraits precisely but not the photographs.

Key words: poetry, philosophy, interpretation, portrait, antinomy.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2016 р.